

Sak 4/2023 Vurdering av kvote for lisensfelling av jerv i 2023/2024

Sekretariatet konstaterer at rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling av jerv og anbefaler i samråd med de øvrige statsforvalterne i regionen at det åpnes for lisensfelling i 2023/2024. Ut fra rovviltforekomst, erfaringer med vandringsmønster, regelmessige opptreden av jerv i regionen og stort skadepotensiale, anbefales en kvote på inntil to dyr.

Vi gjør oppmerksom på at lisensfellingsperioden er endret til 20. august - 15. februar.

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksfremlegget:

- [Stortingsmeldingen «Rovvilt i norsk natur» \(st. meld. nr. 15 \(2003-2004\) og Innst. S. nr. 174 \(2003-2004\)\)](#)
- [«Rovviltforliket» - Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#)
- [Naturmangfoldloven \(2009\)](#)
- [Rovviltforskriften \(2005\)](#)
- [Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 – Sør-Norge \(februar 2022\)](#)
- [Rapporter fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt](#)
- Løpende registrering av jervekull i 2022 – se Rovdata: [Jervetelleren](#).

Saksopplysninger

Rovviltnemndas oppgave

1. Ta stilling til om den har myndighet til å fatte vedtak (rovviltforskriften § 7).
2. Vurdere kvote og vilkår for lisensfelling av jerv (rovviltforskriften § 10 og kapittel II i naturmangfoldloven).

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for nemndas avgjørelse er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jmfør § 77, og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 4, 7 og 10.

Rovviltforskriften § 7 gir generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnda, herunder om myndighet til å fatte vedtak. Nemnda har myndighet dersom bestanden av den enkelte art ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jmfør rovviltforskriften § 4. Vurderingen skal gjøres av nemnda for hver art basert på data fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt (Rovdata). For rovviltregion 2 er det ikke fastsatt nasjonalt bestandsmål for jerv.

Forskriften § 10 gir rovviltnemnda hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling, dersom vilkårene i § 7 er oppfylt og nemnda ellers mener situasjonen tilsier det. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i perioden 20. august et år til og med 15. februar det neste år. Rovviltnemnda kan avgrense fellingsområder eller gi nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med forvaltningsplanen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 og 12 skal ligge til grunn som en integrert del av beslutning om eventuell kvote, jamfør § 7. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 skal trekkes inn i den skjønnsmessige vurderingen. Det samme gjelder § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 anses ikke som relevant, fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Rovviltnemndas vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet (KLD) innen tre uker fra vedtaket er gjort kjent.

Dersom rovviltnemnda ikke åpner for lisensfelling (fastsetter kvote) vil dette ikke være et enkeltvedtak som kan påklages.

1. Om myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv

Sekretariatets vurdering

Rovviltforskriften § 10 gir hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling. Nemnda skal på vedtakstidspunktet ta stilling til om de har myndighet til å fatte slikt vedtak. Det er ikke fastsatt mål om yngling av jerv i regionen, og rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling, jamfør rovviltforskriften § 7.

2. Vurdering av kvote for lisensfelling av jerv i 2023/2024

Grunnlag

Stortinget har bestemt at lisensfelling skal være det viktigste verktøyet for å regulere jervebestanden. Lisensfelling er ikke jakt, men felling motivert ut fra behovet for skadereduksjon ved å begrense artens vekst og/eller utbredelse. Lisensfelling av alle rovviltartene omfattes av grunneiers enerett og krever personlig lisens for å kunne delta.

Eventuelt vedtak om kvote for lisensfelling skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt gi eventuelt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling (i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt). Fellingsperioden er angitt i rovviltforskriften, men dersom særlige forhold tilsier det kan Rovviltnemnda fastsette en kortere fellingsperiode.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke truer bestandens overlevelse og det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Kvoten kan fordeles på nærmere angitte områder eller fylker i regionen. Rovviltnemnda kan imidlertid avstå fra å åpne for lisensfelling, eventuelt gjøre vedtak på et seinere tidspunkt dersom forutsetningene endres, men slik at tidsfrister i henhold til instruks overholdes.

Under **Strategier og tiltak – brunbjørn, jerv og ulv** i *Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 – Sør-Norge*, kapittel Strategier og tiltak, står det at:

Lisensfelling skal vurderes årlig for alle artene med grunnlag i forekomst og skadeomfang sist beitesesong. Det skal åpnes for lisensfelling dersom det foreligger indikasjoner på eller kan forventes forekomst i regionen. Erfaringer med artenes vandringspotensiale og tidlige

forekomst skal vektlegges. For ulv skal kunnskap om eventuelle individer med særlig viktig genotype (finskrussisk opphav) vektlegges og ved slik forekomst av særskilt viktige individer i regionen skal det normalt ikke åpnes for lisensfelling uten særskilte tiltak.

Bestandssituasjon og forekomst - NINA Rapport 2179

NINA Rapport 2179 [Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2022](#) gir siste oversikt over verifiserte jerveynglinger i Norge. I 2022 ble det registrert 45 kull med jervevalper. Dette er en nedgang på 15 kull fra året før. Det er over det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull. Basert på antall ungekull de tre siste årene tilsier dette en bestand på rundt 350 voksendyr i Norge. Etter vedtak av Miljødirektoratet ble det gjennomført uttak av fem av de 45 påviste jervebestandskullene.

Tabell 1: Påviste ynglinger av jerv i Norge siste tre år. (Kilde: Rovdata/NINA rapport 2179)

	2020	2021	2022
Overlevende ynglehi	54	54	40
Hiuttak	9	8	5

NINA Rapport 2236 - [DNA-basert overvåking av de skandinaviske jervebestandene 2022](#) angir antall påviste individer fordelt mellom Norge, Sverige og Finland i 2022, og et bestandsestimat basert på fangst-gjenfangst. Fra totalt 2 508 fungerende prøver ble det påvist 743 individer i Norge, Sverige og Finland i 2022. Tilsvarende tall vinteren året før viser at det ble påvist 737 jerver fra 2446 fungerende prøver. Totalt var det 329 jerver som ble registrert med en eller flere prøver i Norge i 2022. Jerv er påvist i og nær rovviltregionen 2 gjennom sist vinter (oktober – april), sist i Agder (Bykle) i februar og mars 2023.

Basert på fangst-gjenfangst av DNA, ble bestanden av jerv i Norge og Sverige beregnet til 980-1088 individer i 2022, hvorav 349-491 individer i Norge. Det er høy presisjon på anslagene med relativt liten usikkerhet. I region 2 viser beregningen 5 individer (1-9), noe som er noe høyere enn det en kan forvente utfra andre dokumentasjoner på jerv i regionen.

I år er det så langt registrert 30 jervekull nasjonalt (Rovdata/Jerveteller 25.04.2023), men ingen i region 2. Se kart i figur 2. Registreringssesongen er imidlertid ikke avsluttet. For siste oppdatering, se [jervetelleren](#). Oppdatering om fellingsvedtak og status finnes på [Miljødirektoratets hjemmeside](#) og meldinger gis fortløpende på direktoratets [Twitterkonto](#).

Figur 1 Påviste registreringer av jerv (vurdert som dokumentert av Statens naturoppsyn) i og nær region 2 vinteren 2022/2023. (Kilde: Rovbase 24.04.2023).

I sist lisensfellingsperiode (10. september 2022 - 15. februar 2023) ble det til sammen felt eller belastet 61 jerver av en samlet kvote på 151. I region 2 var kvoten på to dyr, men ingen ble felt.

Tap av sau til jerv har i seinere tid vært beskjedent i rovviltregion 2 og det er ikke erstattet tap siden 2014. Skadepotensialet i regionen er imidlertid stort der de viktigste beiteområdene er knyttet til fjellregionen der jerven opptrer hyppigst. I tilgrensende områder i region 1 har det år om annet vært til dels betydelige tap til jerv (Rogaland 2016-2017 og Vestland (Hordaland) 2015-2017).

Sekretariatets vurdering

Etter naturmangfoldloven er jerven fredet. Det er likevel mulig å felle jerv med hjemmel i naturmangfoldloven sine unntaksregler, jmfør § 18 første ledd bokstav b, blant annet for å hindre skade på husdyr. Det er likevel et generelt vilkår for felling at dette ikke skal være til skade for bestandens overlevelse og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

I Stortinget sitt rovviltforlik fra 2011 (Representantforslag 163 S, 2010-2011) er det grunnleggende prinsippet en todelt målsetting for rovviltforvaltningen der en vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og å ivareta hensynet til levedyktige beitenæringer. Stortinget har ut fra dette fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv, med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. Det går videre fram av rovviltforliket at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden og at ekstraordinære uttak av ynglehi over tid bør reduseres til et minimum.

Kvoten for lisensfelling vil være et viktig skademotivert virkemiddel for å regulere utbredelsen og bidra til å hindre eventuell etablering i områder langt unna områder avsatt for yngling. Det er påvist jerv i rovviltregion 2 gjennom sist vinter. Jervens vandringspotensial er stort og erfaringer

tilsier at det er stor sannsynlighet for at det regelmessig fortsatt vil være dyr i og i tilgrensende områder til rovviltregion 2. Erfaringsmessig har enkeltindivider - også yngling senest i 2018 (Suldal) - etablert seg i fjellområder felles med region 1. I beiteområder nær opp til region 2 har det vært til dels betydelig tap av sau til jerv tidligere år, seinest i 2017.

Bestandsmålet for jerv nasjonalt ble oppnådd i 2022. Årets registreringer er i tidlig fase, men sannsynligheten for at bestandsmålet også nåes i år er stor. Per i dag er det ikke fastsatt kvoter i alle regioner og samlet antall dyr i kvote for lisensfelling er ikke kjent. Sekretariatet anser likevel at et forsiktig uttak av inntil to jerver i region 2 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet eller sikre bestandens overlevelse på lang sikt.

Ut fra føringer i rovviltforliket og regional forvaltningsplan, samt nåværende kunnskap om forekomst av jerv og skadepotensialet i regionen, anbefaler sekretariatet rovviltnemnda om å åpne for lisensfelling i 2023/2024. Det foreslås en kvote på inntil to jerver. Irregulær avgang (f.eks. påkjørsler) etter at eventuell kvote er vedtatt belastes kvoten, jamfør rovviltforskriften § 7 fjerde ledd.

Jerven har store aktivitetsområder og vi finner ikke grunnlag for å foreslå arealavgrensning. Vi anbefaler - som for tidligere år - at det åpnes for lisensfelling av jerv i hele regionen.

Oppsummering

Ut fra nasjonale føringer, regionens forvaltningsplan, kunnskap om forekomst og erfaringer med opptreden av jerv i regionen, potensialet for framtidige tap av sau og bestandssituasjonen for jerv i landet, anbefaler sekretariatet rovviltnemnda om å åpne for lisensfelling av jerv i sesongen 2023/2024. Sekretariatet anbefaler en kvote på to dyr basert på erfaringer og situasjonen per 28. april. Et slikt uttak anses ikke å true bestandens overlevelse på lang sikt eller være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål.

Forslag til vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til den nasjonale målsettingen for rovvilt i regionen. Det er ikke fastsatte mål om yngling av jerv i region 2. Rovviltnemnda anser følgelig å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv etter rovviltforskriften § 10, jamfør § 4 bokstav b og 7.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling, jamfør § 8 og rovviltforskriften § 3 siste ledd. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte lisensfellingskvoten på to dyr ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jamfør § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i regionen og føringene i rovviltforliket ligger til grunn for å iverksette lisensfelling, jamfør også rovviltforskriften § 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at § 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr, vedtas en kvote for lisensfelling i 2023/2024 på to jerver i rovviltregion 2 i fellingsperioden 20. august 2023 til og med 15. februar 2024, jamfør rovviltforskriften § 10 bokstav b. Felling anses ikke å være til hinder for å nå nasjonale bestandsmål eller true overlevelsen av bestanden på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5. Rovviltnemnda åpner for felling i hele regionen.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellingene via Statsforvalternes kvotetelefoner og registrere seg for varsling via Statsforvalternes SMS-tjeneste.

Roviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i § § 18 og 77 i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold, jamfør § § 4, 7 og 10 i forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i samsvar med forvaltningsloven kapittel VI, senest innen tre uker etter at vedtaket er gjort kjent.